

Mij spreekt de klokke een tale...

Van verleden en toekomst

Het onderhoud van carillons wordt nogal verwaarloosd. Dit noopte ons redactieraadslid H. Knijptijzer tot onderstaande mijnering.

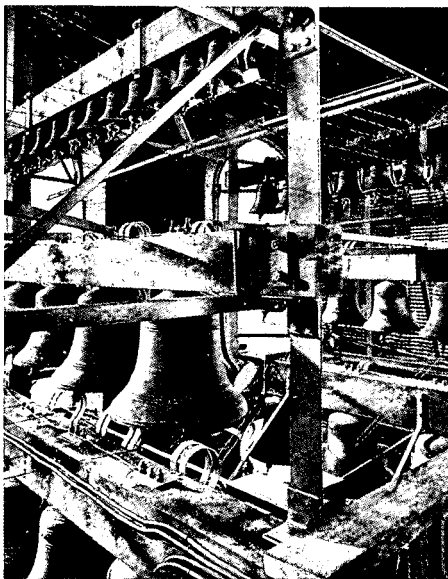
Voor de moderne mens is het gezegde 'Time is money' wellicht karakteristiek, maar het is bepaald niet vleiend voor hem. Hij zal immers zelden of nooit de innerlijke rust opbrengen om eens te luisteren naar een carillonconcert; hij heeft er ook geen notie van dat aan een gedicht van een modern man als Lucebert het randschrift van een klok van het carillon van het Rijksmuseum is ontleend; 'Het lied heeft het eeuwige leven.'

De moderne mens kent wel de tijd, maar de tijd heeft hij niet; hij heeft het gezegde vergeten dat God de tijd heeft geschapen en niet de haast. Daarom zal hij nooit weten 'Hoe rijk aan zekerheid het schrale uur' is; deze regel vormt het randschrift van een andere klok van het carillon van het Rijksmuseum, overgenomen uit het gedicht 'Rembrandt' van dr. F. Schmidt-Degener. En op een klok van de cathedraal van Chester staat een gedicht dat Annie M.G. Schmidt kostelijk vertaalde:

**Voor't kind dat lacht en schreit,
kruipt de tijd
en voor de knaap die danst en vrijt,
loopt de tijd
en voor de man die zwoegt en lijdt,
rent de tijd
en voor wie ouder wordt en slijt,
vliegt de tijd.**

Ja, de randschriften van de torenklokken bevatten vaak levenswijsheden in een notedop.

In onze moderne tijd, waarin wel vaart zit, maar weinig vaart-wel en waarin het

Carillon van de Grote Toren te Zwolle. Het bestaat uit 42 klokken met een gezamenlijk gewicht van 11.000 kg.

schrale blijkbaar taboe is, in onze moderne tijd dwingen de zingende torens ons haastige mensen de pas in te houden en het hoofd eens op te heffen boven de grachten, de stegen en de monumenten, boven de winkels, warenhuizen en kantoren, ja zelfs boven de kerken, om onverwacht iets te ervaren van het moderne begrip 'tijd en ruimte'. Bij verrassing schouwen wij vluchtelingen voor de tijd in de ruimte van verleden én toekomst. Als een sprookje merken wij dat daar 'muziek' in zit, want de torens zingen het lied van het

eeuwige leven. Onze gedachten worden meegevoerd met het andante van het verleden, het allegretto van het heden en het adagio van de toekomst en dan verstaan wij de harmonie van verleden, heden en toekomst.

Carillons vormen vaak een stiefkindje als het om restauraties gaat. Ze inspireerden ons redactieraadslid Knijptijzer tot de gedachten hieronder.

Wij kennen natuurlijk die eenheid wel, maar luisterend naar het klokkespel peilen wij in 'het schrale uur' misschien toch dieper. In het sprookje van Sneeuwwitje in de glazen kist, gedragen door de dienaren van de prins, wordt verteld hoe zij struikelen over een boomstronk en hoe door de schok het giftige stuk appel, dat Sneeuwwitje had afgebeten, uit haar keel schoot en dat niet lang daarna zij de ogen opende. Het was dr. O.J. Schuurmans die in zijn boek 'Er was eens... en er is nog' wijst op de schok der ontmoeting, die de geest ontroert en het wezen der ziel beroert en tot nieuw leven wekt.

Zo doet de verrassende ontmoeting met de zingende torens ons openstaan voor de diepe ontroering van de harmonie van verleden, heden en toekomst als een wezenlijke eenheid van tijd. Dan spreekt ons de klok een tale, omdat wij beseffen dat de zekerheid van het schrale uur van onze cultuur, die zo los staat van verleden en toekomst, de bron is van een nieuwe visie op de bouwkunst; om het met Just Havelaar te zeggen: 'Laten wij weer kinderen worden en ons bekeren tot de eenvoud'. Dat geldt in het bijzonder voor de ontmoeting van de nieuwe bouwkunst en het historische stadsbeeld. ■

Grafmonument familie Oscar Carré

Met zeer veel belangstelling las ik het artikel 'Nederland de geschiedenis in als het rommelgravenvolk' in Heemschut no. 2. Een sprekend voorbeeld hiervan is het grafmonument van de familie Carré op de begraafplaats 'Zorgvlied'.

Als vrij regelmatige bezoeker van deze begraafplaats (ik bezit daar eveneens, zij het in eenvoudiger vorm, een graf) valt mij en mijn vrouw steeds weer de verdere af-takeling van dit in 1891 in de vorm van een Romeinse tempel gebouwd monument op. Het blijft voor ons een bron van ergernis, de toestand van verval neemt steeds grotere vormen aan. Het is zelfs de vraag of de gietijzeren trapleuningen en het hek dat toegang geeft tot de kelder nog te redden zijn, hetgeen indien niet tijdig ingegrepen wordt eveneens geldt voor het geheel. Enige jaren geleden, toen het zich reeds liet aanzien dat het verval steeds grotere vormen aannam, heb ik mij gewend tot wijlen de heer Guus Oster, de toenmalige directeur van de theater Carré. Van hem kreeg ik bericht dat hij pogingen had ondernomen tot herstel van het monument, waar-

van toen de kosten f. 100.000,- zouden bedragen.

Daar alles op niets uit liep gaf hij mij de raad de pogingen voort te zetten, hetgeen ik dan ook heb gedaan.

Eerst heb ik mij gewend tot het gemeentebestuur van Amsterdam, daarbij vermeldende dat zij in de loop der jaren tonnen aan gemakkelijksbelasting heeft ontvangen dank zij het bestaan van het theater Carré.

Deze poging stuitte af op de mededeling dat de begraafplaats 'Zorgvlied' behoorde aan de gemeente Amstelveen en dat deze zorg had te dragen voor het onderhoud. Overigens een nietszeggend argument gezien de relatie tussen de gemeente Amsterdam en Carré en niet die tussen de gemeente Amstelveen en Carré.

Na deze mislukte poging heb ik het geprobeerd bij het Prins Bernhardfonds en via een verzoek tot plaatsing van een artikel in 'Ons Amsterdam'.

Het fonds reageerde negatief en 'Ons Amsterdam' wilde het artikel niet opnemen, aangezien het blad gesubsidieerd wordt

door de gemeente Amsterdam.

Als abonnee op het 'Utrechts Nieuwsblad' las ik in het nummer van 4.12.1986 het voor mij enigszins verbazende bericht dat ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het theater Carré in dit jaar tal van feestelijkheden zullen plaats vinden. (toch gezien de relatie gemeente Amsterdam en Carré!!) Dat deze festiviteiten behoorlijke bedragen zullen gaan kosten lijkt geen twijfel gezien het aantal evenementen met niet goedkope artiesten.

Was het nu niet mogelijk geweest om met het geld dat hiervoor nodig zal zijn een gedeelte te besteden aan de grondige restauratie van het grafmonument en de feestelijkheden aan te passen aan het bedrag dat reesteer.

Met dank voor Uw aandacht verblijf ik hoogachtend,

D. Wijkmans,
Utrecht

Naschrift redactie: Wij ondersteunen uw suggestie van harte

JK